

Το Περιοδικόν μας

Ν. Επισκοπόπουλος

Τα δάκρυα της γης

Διάλογοι δια Νευρόσπαστα

Το Περιοδικόν μας, Πειραιάς

τχ. 7 (1 Ιουνίου 1900), σ. 227-300

ΔΙΑΛΟΓΟΙ ΔΙΑ ΝΕΥΡΟΣΠΑΣΤΑ

ΤΑ ΔΑΚΡΥΑ ΤΗΣ ΓΗΣ

ΥΠΟ Ν. ΕΠΙΣΚΟΠΟΠΟΥΛΟΥ

Διὰ τῆς Δ. Σοφίαν Λασκαρίδου

[Εἰς τὴν γωνίαν δάσους παρὰ τὴν ὄχθην ποταμοῦ. Λυκόφως]

Η ΙΤΕΑ. Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ὅσοι διέρχονται ἀπὸ τῆς γεννήσεως μου ἔχουν τοὺς ὀφθαλμοὺς βρεγμένους ἀπὸ δάκρυα. Μήπως τὸ ρεῦμα σου τρέφεται ἀπὸ ὅλα αὐτὰ τὰ δάκρυα ποταμέ μου ;

Η ΚΑΚΤΟΣ. Ναί ὅλοι οἱ ἄνθρωποι περνοῦν μὲ ὀφθαλμοὺς ὑγροῦς.

Ο ΠΟΤΑΜΟΣ. Ὅχι τὸ ρεῦμα μου δὲν εἶνε ἀπὸ δάκρυα. Εἶμαι τὸ ὕδωρ τὸ πολύμορφον τὸ ἐξατμιζόμενον εἰς ἀτμοὺς καὶ συμπυκνούμενον εἰς νέφη καὶ ἐκρηγνύμενον εἰς καταιγίδας καὶ ὀγκοῦν χειμάρρους διὰ νὰ ἐλευθερωθῇ πάλιν εἰς ἀτμὸν εἰς κύκλον αἰώνιον. Εἶμαι τὸ ὕδωρ τὸ ὅποιον ἀπὸ τῆς γῆς ἀνέρχεται πάλιν εἰς τοὺς οὐρανοὺς εἰς παίγνιον ἀένναον.

Η ΙΤΕΑ. Εἶδομεν τόσους δυστυχημένους ἀνθρώπους νὰ περνοῦν ἀπ' ἐδῶ καὶ τόσους ὀφθαλμοὺς ὑγροῦς, ὥστε ἐνομίσαμεν ὅτι ἡ ἀνθρωπότης ὅλη ἢ κλαίουσα θὰ ἠδύνατο νὰ φουσκώνη πολλὰ ρεύματα σὰν τὰ ἰδικά σου. Μήπως εἶνε ἀπάτη ἰδική μου; Μοῦ φαίνονται ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ποῦ περνοῦν δυστυχεῖς.

Η ΚΑΚΤΟΣ. Ὅχι καὶ ἐγὼ βλέπω τὸ ἴδιον. Δὲν εἶδα ἀκόμη κανένα διαβάτην ὅστις νὰ μὴ φέρῃ δύο ρυτίδας εἰς τὸ μέτωπον.

Η ΠΕΤΑΛΟΥΔΑ. Ἐγεννήθηκα τὴν αὐγὴ καὶ εἶδα τὸ φῶς καὶ τὸ εἶδα τὸ φῶς στὰ μάτια μιᾶς γυναίκας, τὰ ὅποια ἔρρεον, ἀλλὰ ἐνόμισα ὅτι εἶνε φυσικόν. Πῶς λοιπὸν τὰ μάτια ὄλων τῶν ἀνθρώπων δὲν κλαίουں αἰώνια ;

ΕΝΑ ΠΤΗΝΟΝ ΠΟΥ ΠΕΡΝΑ. Μὴν μιλήτε δυνατά. Ἐκεῖ κάτω εἶνε μία πόλις ἢ ὅποια ἔχασε τὸν στρατὸν τῆς καὶ ἢ ὅποια πενθεῖ. Εἰς ὄλων τῶν κατοίκων τὰ μέτωπα ὁ πόνος ἐπικάθηται τόσον βασιλεὺς ὅσον δὲν εἶνε ὁ ἀετὸς ἐπάνω εἰς ἐκεῖνο τὸ βουνό.

ΕΝΑ ΡΟΔΟΝ. Φαίνεται ὅτι εἶνε σήμερον ἡμέρα λύπης. Ἡ λύπη θὰ ἀνθῆξῃ ὅπως καὶ ἐγὼ ἐπὶ μίαν ἡμέραν εἰς τὸν κόσμον.

ΕΝΑΣ ΚΟΡΑΚΑΣ [ὅστις πτερυγίζει χαμηλὰ ἄνωθεν τῆς ἰτέας]. *Ὅχι μικρόν μου ρόδον, εἶνε φαίνεται ἓνα φυτὸν αἰώνιον ἢ λύπη. Εἶμαι διακοσίων ἐτῶν καὶ δὲν εἶδα ἐνόσω πτερυγίζω παρὰ μορφὰς ὠχρὰς καὶ μορφὰς πονεμένας. Δὲν μοῦ εἶνε δυνατὸν νὰ μετρήσω τὰς μορφὰς τὰς ὠχρὰς καὶ τὰς μορφὰς τὰς πονεμένας. Εἰς τὰ πεδία τῶν μαχῶν κατὰ τὰ μεγάλα μας συμπόσια ἐτρομάξαμεν καὶ ἡμεῖς ἀπὸ τὴν ἀπελπισίαν τὴν ὁποῖαν εἶχε διακόψει ὁ θάνατος ἐπάνω εἰς τὰ πρόσωπα τῶν φονευμένων.

*Ἦσαν παιτοῦ μάτια φουσκωμένα καὶ ὅταν ἐτρώγαμεν τὸν βολβὸν εὐρίσκαμεν ὀπίσω ἔτοιμα δάκρυα τὰ ὁποῖα δὲν εἶχαν προφθάσει νὰ χυθοῦν. *Ὅχι, φαίνεται ὅτι ἡ λύπη εἶνε κατὰρα τὴν ὁποῖαν ἔλαβε πρὸ πολλοῦ ἢ ἀνθρωπότης.

Ἡ ΚΟΡΥΦΗ ΤΟΥ ΒΟΥΝΟΥ [ἀπὸ ἐπάνω]. Αἰωνίως. Ἀπὸ ἐδῶ ἐπάνω, εἰς τὸ μακρόν μου ὄνειρον τῶν αἰώνων βλέπω εἰς τὰς γενεὰς τὰς διαδεχομένας ἀλλήλας τὴν αὐτὴν σφραγιῶσα τοῦ πόνου. Ἐκεῖ κάτω εἰς τοὺς πρόποδάς μου μία πόλις ἀπλοῦτο πρὸ ὀκτακοσίων ἐτῶν. Καὶ πολλὰς ἐκατονταετηρίδας πρότερον ἀκόμη εἰς τὰ ἴδια ἐρείπια τὰ μαυρισμένα τότε ἄλλαι φυλαὶ εἶχον κτίσει τὰς οἰκίας των. Καὶ ἀπωτέρω ἀκόμη εἰς τὴν νεότητα τοῦ τελευταίου μου φλοιοῦ, ἔκρυπτε τὸ σπήλαιον ἐκεῖνο τοὺς πρώτους ἀνθρώπους τοὺς ὀρηκτικούς καὶ γυμνοὺς, οἱ ὁποῖοι ἔχυναν αἵματα. Καὶ πάντοτε ἀπὸ τὰ σπήλαια ὅπως ἀπὸ τὰς σκηνάς ὅπως ἀπὸ τὰς οἰκίας, ὅπως τώρα ἐκεῖ κάτω μακρύτερον ἀκόμη ἀπὸ τὰ ἐργαστάσια ἢ αὐτὴ κραυγὴ τοῦ πόνου ἐξέρχεται καὶ τὰ αὐτὰ στυγνὰ πρόσωπα φαίνονται καὶ ἡ αὐτὴ ρυτίς αὐλακώνει τὰ μέτωπα. Ὅταν δὲν ἀκούω πόνους γεννήσεως ἀκούω κοπετοὺς θανάτου, ἀγῶνας, προσπαθείας ὀδυνηράς, ἓνα δάκρυ καὶ μίαν σταγόνα αἵματος τὰ ὁποῖα ἐξέρχονται ἀπ' ὅλα τὰ ὄντα τυλιγμένα εἰς μίαν κραυγὴν πόνου. Εἶδα μέτωπα ἀναρίθμητα τὰ ὁποῖα ἐστεφάνωσε ὁ θάνατος καὶ ὅλα τὰ μέτωπα αὐτὰ μόνον ὁ θάνατος τὰ ἐλύτρωνε ἀπὸ τὸ φορτίον τῆς λύπης. *Ἄν ὅλον τὸ ποσὸν τῆς θλίψεως τῆς ἐξερχομένης ἀπὸ τὴν ψυχὴν κατὰ τὴν ὥραν τοῦ θανάτου ἐπεκάθητο εἰς τὸν οὐρανὸν ὁ ἥλιος θὰ εἶχε σκοτισθῆ πρὸ πολλοῦ.

Ἡ ΑΚΤΙΣ ΤΟΥ ΗΛΙΟΥ [θνήσκουσα]. Ναι, σήμερον ὅπως καὶ κάθε ἡμέραν αἱ περισσότεραι καὶ αἱ μᾶλλον τρελλαὶ μου ἀντανακλάσεις ἔπαιζαν διὰ μέσου δακρύων. Εἴτε ὁ ἔρως, εἴτε ἡ ζηλοτυπία, εἴτε ὁ πόνος, εἴτε ἡ λύπη, εἴτε ἡ λύσσα, εἴτε ἡ δυστυχία ἔδιδαν τὴν αἰτίαν, πάντοτε τὰ δάκρυα ἔρρεον καὶ πάντοτε εἰς τὴν οἰοδὸν μου ἀπὸ τῶν ὀφθαλμοῦς ὑγροὺς, οἱ ὁποῖοι μοῦ ἔθλων καὶ μοῦ ἐξησθένουν τὰς ἀκτίνας. Φαίνεται ὅτι ὁ πόνος εἶνε αἰώνιος.

*Ἐνθυμοῦμαι ὅτι κατὰ τὴν γέννησίν μου εἶδα ὄντα ὑποφέροντα καὶ ἐφώτισαν αἱ νέαι μου ἀκτῖνες μέτωπα συιεσπασμένα ἀπὸ λύπην. Ὅταν τὸ πρῶτ' ἀνέρχομαι ἀπὸ τὴν θάλασσαν, αἱ πόλεις ἀφίνουν ἀκόμη ὀλολυγμοὺς ἀπελπισίας βλέπουσι ὄνειρα ἀγωνίας καὶ ἐλέγχων. Καὶ ὅταν ἀποσύρομαι τὸ ἔσπερας, ἀκόμη ἀκούω ἐπὶ πολὺ συρομένην εἰς τὰ βάθη τοῦ ἀπείρου τὴν ἠχὴ τῶν κοπετῶν καὶ μοῦ φαίνεται ὅτι αἱ ἀκτῖνες μοῦ εἶνε ὑγραὶ καὶ μὲ παρακολουθεῖ ὅλον τὸ λυπηρὸν μοιρολόγι τῆς ἀνθρωπίνης μυρμηκίας τῆς ναυαγούσης καθημερινῶς εἰς συντρίμματα.

Η ΙΤΕΑ. Ἄλλὰ διατί τάχα τὸ αἰώνιον αὐτὸ πένθος εἰς τὴν ψυχὴν τῆς ἀνθρωπότητος ὅλης ;

ΤΟ ΡΟΔΟΝ ΚΑΙ ΤΟ ΜΙΚΡΟΝ ΠΤΗΝΟΝ ΚΑΙ Ο ΚΟΡΑΞ ΚΑΙ ΤΟ ΟΡΟΣ ΚΑΙ Η ΑΚΤΙΣ ΤΟΥ ΗΛΙΟΥ.—"Ἄς ἔλθῃ λοιπὸν ἄνωθεν ἢ κάτω ἢ ἀπάντησις. Διατί τάχα τὰ δάκρυα νὰ ρέουν ἀπὸ τὴν αὐγὴν τῆς ἀνθρωπότητος ;

[Σιγὴ ἀγωνιώδης. Ὡς μία προσευχὴ ἀνέρχεται πρὸς τὰ ἄνω τῆς διψώσης φύσεως ἢ ἐρώτησις. Πλατεῖα καὶ ἁρμονικὴ, γεμάτη ἀπὸ αἶνους φθάνει ἀπὸ τὰ δένδρα καὶ τὰ ἔμφυχα ἢ μεγάλη ἀπορία. Καὶ αἴφνης ὁ ἥλιος λάμπει χαριέστερος. Ἐνας μικρὸς δημιουργὸς πλανᾶται ὡς παιδίον πτερωτὸν εἰς τοὺς αἰθέρας].

Ο ΜΙΚΡΟΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΣ.— Ἡ παγκοσμία συνείδησις θέλει νὰ εἰσακούσῃ τὰς εὐχὰς σας. Διὰ μίαν φορὰν θὰ ἀκουσθῇ ἀπὸ τῆς φύσεως τὰ ὦτα τὸ μυστήριον τῶν ἀνεξερευνητῶν. "Ὅχι χωρὶς αἰτίαν... Τὰ δάκρυα εἶνε τὸ μέγα δῶρον, τὸ δῶρον μὲ τὸ ὁποῖον ἡ μεγάλη Εἰμαρμένη ἐπροίκισε τὴν κοιτίδα τοῦ ἀνθρώπου ὡς πλάσματος προνομισούχου, ἢ σφραγὶς ἢ μὴ τῆς ὑπεροχῆς του ἐπὶ τοῦ κόσμου ὅλου. Καὶ αὐτὰ τὰ δάκρυα καὶ ὁ πατήρ των ὁ πόνος εἶνε ἡ διηνεκὴς ἐκκαθάρισις τῶν μορίων τῆς ἀτελείας, μία διηνεκὴς ἀπώλεια θνητότητος, μία ἀπελευθέρωσις τῆς γῆϊνης ἀχλύος.

"Ἄν βλέπετε ὅτι ἡ ποσότης ὅλη τῶν δακρύων χάνεται ἀπ' αἰῶνων καὶ χάνεται χωρὶς νὰ ἀναγεννηθῇ φυλαχθῆτε νὰ τὸ πιστεύσετε. Ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ἡ ἀνθρωπότης ἀποταμιεύει θησαυροὺς λύπης, μεγάλα κεφάλαια πόνου, ποσότητος δυναμένας νὰ ἐξαγνίσουν γενεάς. Ἐκ τῶν μορίων τῶν τόσων δακρύων μία κλίμαξ σχηματίζεται μὲ ἰδεῶδεις βαθμίδας καὶ σιγὰ σιγὰ ἐφόσον ἡ ἀνθρωπότης κλαίει περισσότερον ἢ κλίμαξ προχωρεῖ γιγαντιαίως. Προχωρεῖ καὶ θὰ φθάσῃ εἰς τὸ τέρμα εἰς τὸν αἰώνιον προορισμόν....

Η ΙΤΕΑ. Ἄλλὰ ποῦ λοιπὸν ;

Ο ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΣ. Σοῦτ ! πρόκειται νὰ προσεγγισθῇ ὁ Θεός. Πρόκειται νὰ χυθῇ εἰς δάκρυα νὰ πέσῃ εἰς πόνον νὰ ἐξατμισθῇ εἰς λύπην καὶ τὸ ὕστατον λείψανον τῆς ὕλης καὶ νὰ πτερυγίσῃ τὸ πλάσμα ἐν ἀπελευθέρωσει καὶ νὰ συνενωθῇ μὲ τὴν πρώτην οὐσίαν μὲ τὴν ἀρχὴν τοῦ παντός, μὲ τὴν κεντρικὴν σφαῖραν τοῦ φωτός εἰς τὰ στέρνα τοῦ Θεοῦ.

Ο ΗΛΙΟΣ. Νὰ ἐναθῇ μὲ τὸν Θεόν ;

Ο ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΣ. Ναί νὰ εὔρῃ τὸν Θεὸν ὁδηγούμενος ἀπὸ τῆς ὁδοῦ τῆς λύπης, καὶ τῆς ὀδύνης, νὰ ἐπανεύρῃ τὸν Θεὸν νὰ τελέσῃ νικητὴς τὸν κύκλον τῆς δοκιμασίας, νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸν μεγάλον λιμένα ἐξ οὗ ὤρμηθη. Καὶ γοιυπετήσατε πρὸ τῆς σοφίας αὐτῆς τῆς ἀνεξερευνητοῦ τῶν βουλῶν τοῦ Αἰωνίου....

[Τὰ φύλλα τῶν ἀνθέων ἀνοίγονται ὡς ἐν λατρείᾳ καὶ κλίνουν αἱ κορυφαὶ τῶν κυπαρίσσω καὶ ἐπὶ τὴν φύσιν ὅλην μία συγκέντρωσις ἄπειρος ὡς λατρείας διαχύνεται.

"Ἐπειτα αἴφνης μία φρικίασις διατρέχει παντοῦ.

Δειλὸν ἐγείρεται μὲ τὰ πέταλα ἡμίκλειστα τὸ μικρὸν ρόδον].

ΤΟ ΜΙΚΡΟΝ ΡΟΔΟΝ. [δειλῶς]. Ἄλλὰ διατί, διατί τάχα ὁ κύκλος αὐτός, ὅλη ἢ ὁδὸς τῆς ὀδύνης, ὅλον τὸ ταξείδιον αὐτό....

Η ΙΤΕΑ. ὦ! ναί διατί ἡ ὀδυνηρά αὐτὴ πορεία διὰ νὰ ἐπιστρέψῃ κα-
νεῖς εἰς τὴν πρώτην αὐγὴν.

ΤΟ ΠΤΗΝΟΝ, Ο ΠΟΤΑΜΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΟΡΟΣ. ὦ! ναί διατί τὰ πλά-
σματα δὲν ἐρρίφθησαν εὐθὺς πρὸς τὴν εὐτυχίαν.

Ο ΗΛΙΟΣ. Ναί διατί ἡ προσπάθεια αὐτὴ ἢ ἀπαραίτητος καὶ ὁ πόνος
διὰ τὴν ἀνεύρεσιν τῆς χαρᾶς.

[Ὁ μικρὸς δημιουργὸς μένει ἄφωνος. Διὰ μίαν στιγμὴν σιγὴ ἀγωνιώδης, μετὰ
τὴν ὁποίαν τὸ περρωτὸν παιδίον ἐγείρει τὰ βλέμματα πρὸς τὰ ἄνω].

Ο ΜΙΚΡΟΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΣ. Διατί;... Ὁ κύκλος αὐτὸς τῆς ὑπάρξεως
τελεῖται ἐν ὀδύνη. Διατί, Θεέ μου, ὦ ναί διατί;

Η ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΣΥΝΕΙΔΗΣΙΣ, Η ΜΙΑ ΨΥΧΗ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ, Η
ΕΝΟΤΗΣ ΤΗΣ ΟΥΣΙΑΣ ΑΦΥΠΝΙΖΟΜΕΝΗ ΑΠΟ ΤΟΝ ΑΙΩΝΙΟΝ ΛΗ-
ΘΑΡΓΟΝ. — ὦ! διατί τῶντι διατί ὁ κύκλος τῆς ἀνθρωπότητος τελεῖ-
ται ἐν τῇ ὀδύνη;

[Μία ἀγωνία, ὡσεὶ πέντε λεπτῶν ἐπικρατεῖ ὅλων τῶν κόσμων. Διὰ μίαν
στιγμὴν ἢ παγκόσμιος ἀρμονία, ἢ ρυθμίζουσα τῶν πλανητῶν τοὺς ἔρωτας καὶ τὰς
ἔλξεις συνταράσσεται.

Ἐπειτα ἓνας μεγάλος καγχασμὸς ἄπειρος γιγαντιαῖος ἐξερχόμενος ἐξ ὅλου τοῦ
ὑπαρκτοῦ ἀντηχεῖ ἐκεῖθεν τῶν κόσμων εἰς τὰ ὄρια τῆς ὕλης εἰς ὅλον τὸν κύκλον
τοῦ Ἀπίρου.

Ὁ καγχασμὸς ἐξακολουθεῖ ἄπειρος, γιγάντιος καλύπτων τὰ πάντα καὶ σβύνε-
ται βραδέως καὶ κατ' ὀλίγον εἰς μίαν φρικίαν ὅλων τῶν ἀτόμων τοῦ σύμπαντος.
Καὶ σβύνεται καὶ θνήσκει καὶ ἐξαφανίζεται τέλος καὶ δὲν ἀκούει τις πλέον παρὰ
ἀνερχόμενον δειλὸν καὶ πάλιν αἰώνιον, ἐπίμονον καὶ νικητὴν τὸν κλαυθμὸν τι-
κτουσῶν καὶ τικτομένων].

Ν. Ἐπιδοκόπουλος